

Venelased külmuvad –70 °C juures

Ain Kallis, *klimatoloog*

Sellise pealkirja all ilmus esmaspäeval autoriteetses briti ajalehes The Times lugu Siberi lõunaosas külma käes kannatavaist elanikest. Nii kõva pakane, mis on haruldane isegi polaaraladel, viis sealse eluolu katastroofi äärel. Edasi kirjutati, et suurlinn Krasnojarsk kannatab juba viiendat päeva üle 50-kraadise külma käes, isegi Moskvas suri palju pehmemale ilmale vaatamata sada inimest. Külmarekord? Artiklis toodu ületas tõesti uudisekännise - oli ju löödud sajandi püsinud põhjapoolkera külmarekord - 68°C! Entsüklopeediast küsiti, kas see on ametlik rekord, ka internet oli paugupealt täis küsimusi ja kommentaare. Ühed parastasid kliima soojenemise teooria pooldajate üle, teised kahtlesid mõõtmistulemustes. Tõepoolest: ametlike teadete järgi langes 2. kuni 7. jaanuarini piiritusesammas kraadiklaasides (elavhõbe külmub juba -38 kraadi juures!) senisel külmapoolusel Verhojanskis ja huvitava nimega linnas Vanavara «vaid» 53 kuni 56 miinuskraadini. Kemerovos ja Krasnojarskis märgiti külmakraade -37 kuni -40. Kuidas siis saadi Siberi lõunaosas pakaserekord? Peterburi meteoroloogide arvates tuli viga ilmselt Celsiuse ning Fahrenheiti kraadide segamini ajamisest. USAs ikka veel kasutusel oleva temperatuuriskaala näitudest saab kergesti üle minna Celsiuse kraadidele, kui esimestest lahutada 32 ning tulemust korrutada 0,5556ga. Seega -70 °F vastab -57 °C. Muidugi tuleb ka harjumatus 40-kraadises külmas vaevlevaile inimestele kaasa tunda. Kui oli Eesti kõige külmem aeg - 16. jaanuar 1940 - ja Jõgeval mõõdeti -43,5°C, langesid linnud lennult surnult maha ning ei saanud külmarohtugi võtta, sest ka viin jäätus. Kui uskuda rahvajutte. Päike ülilähedal Ka selline pealkiri 4. jaanuari lehest tõi ärevust mitme lugeja südamesse. Kaks inimest jõudsid juba isegi Tõraverre päikeseuurijaile helistada. Rahustuseks võib kinnitada, et Maa orbiit on juba miljoneid aastaid säärane, et 3. või 4. jaanuaril jõuab ta Päikesest 147 miljoni kilomeetri kaugusele ja 4. juuli paiku jääb me eluallikas 152 miljoni kilomeetri kaugusele.